

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 (Type 2)

ระยะที่ 1

การศึกษาคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย

เบาหวาน ชนิด ที่ 2 (Type 2) ในบริบทจังหวัดชัยภูมิ

Model Development for Quality of life in Adolescents

with Type 2 Diabetes

Phase I

: Quality of life and Factors Influencing in Adolescents with

Type 2 Diabetes at Chaiyaphum Province.

โดย

ภัทรา จุลวรรณ

ทุนสนับสนุนมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ปีงบประมาณ 2554

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
3. ขอบเขตของการวิจัย	3
4. คำถามการวิจัย	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
1. องค์ความรู้ เกี่ยวกับโรคเบาหวานชนิดที่ 2	5
2. คุณภาพชีวิต และการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2	21
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
4. กรอบแนวคิดการวิจัย	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	27
1. วิธีวิจัย	27
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	27
4. วิธีรวบรวมข้อมูล	30
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	30
บทที่ 4 ผลการวิจัย	31
1. บริบทของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2	31
2. คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 (Type 2) ในบริบทจังหวัดชัยภูมิ	36
3. ปัจจัยที่มีผลต่อ คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 (Type 2) ในบริบทจังหวัดชัยภูมิ	40
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	43
1. สรุปการวิจัย	43
2. อภิปรายผล	44
3. ข้อเสนอแนะ	45
บรรณานุกรม	46
ประวัติผู้วิจัย	49

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 (Type 2) ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยประยุกต์ (Applies Research) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวาน ชนิด ที่ 2 (Type 2) ในบริบทจังหวัดชัยภูมิ ดำเนินการตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2553 ถึง 30 กันยายน 2554 ประชากรในการศึกษา คือ ผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่มารับการรักษา ณ คลินิกผู้ป่วยเบาหวาน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง วันที่ 31 มีนาคม 2554 กลุ่มตัวอย่าง ที่ได้รับการสุ่มเลือก จำนวน 102 ราย การรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นหญิง อายุ ระหว่าง 51 – 60 ปี สมรสแล้วและอยู่ด้วยกัน สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีอาชีพทำนา เจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวาน ชนิดที่ 2 มานาน 6-10 ปี และ มีภาวะแทรกซ้อน คือ ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ หลอดเลือด และภาวะไขมันในเลือดสูง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ดี ระดับน้ำตาลในเลือดของกลุ่ม ตัวอย่าง สูงสุด 302 มก.% ต่ำสุด 73 มก.% ค่าเฉลี่ยของระดับน้ำตาลในเลือดของกลุ่มตัวอย่าง 151.8 มก % คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ในบริบทจังหวัดชัยภูมิ มีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ใน ระดับกลาง คะแนนเฉลี่ย 80.5 คุณภาพชีวิตเฉพาะองค์ประกอบของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 พบว่าองค์ประกอบด้านร่างกาย และองค์ประกอบด้านจิตใจ อยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ย -30.5 และ 22.9 ตามลำดับ คุณภาพชีวิตองค์ประกอบด้านสัมพันธภาพทางสังคม และองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับกลาง คะแนนเฉลี่ย 9.7 และ 27.6 ตามลำดับ ด้านปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ในบริบทจังหวัดชัยภูมิ โดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย (Simple Linear Regression) พบว่า ปัจจัยด้านบุคคลที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ป่วยด้วยโรค เบาหวาน ระดับน้ำตาลในเลือด ปัญหาการรักษาด้วยยา ปัจจัยด้านครอบครัว คือ ความเพียงพอของรายได้ และปัจจัยด้านบริบทระบบบริการและแหล่งประโยชน์ในชุมชนที่มีผล คือ ระบบบริการสุขภาพ : แหล่งบริการด้านสุขภาพ และอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ในชุมชน เครื่องข่ายการออกกำลังกาย การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ถดถอยเชิงเส้น (Multiple Linear Regression) ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ในบริบทจังหวัดชัยภูมิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ระยะเวลาที่ป่วยด้วยโรคเบาหวาน ระดับน้ำตาลในเลือด โรคแทรกซ้อน ปัญหาการใช้จ่ายและความเพียงพอของรายได้ (p-value 0.05)

Abstract

The study purpose to describe situation of Quality of Life (*QOL*) of Type 2 Diabetes Mellitus (T2DM) patients in Chaiyaphum Province. The study design of this research is using the cross-sectional study where patients with Type 2 diabetes from the age of 35 to 65 years old were involved. The patients were selected through convenience sampling and their quality of life was assessed using the 36 items Diabetes Quality of Life (DQOL). This study is also conducted to correlate the relationship between the duration of the disease and the patients' quality of life as well as to recognize the factors which may lead to deterioration of quality of life in Type 2 diabetes patients. Factors influence to QOL were analysis by Simple Linear Regression and Multiple Linear Regression.

The results showed that . The samples average age 51 – 60 yrs. The duration of the disease around 6-10 yrs, and 51 % have complication such as Hypertension ,Coronary Heart Disease and High Blood cholesterol. Most of sample can't control Blood sugar ,maximum 302 mg% and minimum 73 mg % . The Quality of Life of T2DM are Middle Level ,mean score 80.5 . The patients' gender, marital status were found to be not significant in relation to the patients' Quality of Life. Duration of diabetes, Educational Level , Blood sugar level, Income , Patients'problems from medicine , burden on health service , and exercise networking t were some of the factors that may affect patients' Quality of Life. statistically significant ($p > .05$).

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 (Type 2) ระยะที่ 1: การศึกษาคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวาน ชนิด ที่ 2 (Type 2) ในบริบทจังหวัดชัยภูมิ ในครั้งนี้ ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่ง ทั้งการให้เวลาของกลุ่มตัวอย่างในการให้ข้อมูล ครอบครัว ผู้นำ อาสาสมัครสาธารณสุข บุคลากร โรงพยาบาลสร้างเสริมสุขภาพตำบลนาฝาย กลุ่มและองค์กรชุมชนในพื้นที่ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

การสนับสนุนในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ก่อให้เกิดโอกาสในการเรียนรู้ร่วมกันของคณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ นักศึกษาพยาบาล ผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 และครอบครัว ชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขและองค์กรชุมชน และบุคลากร โรงพยาบาลสร้างเสริมสุขภาพตำบลนาฝาย ในการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวานและปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้ป่วยเบาหวาน เพื่อนำสู่การค้นหาและพัฒนารูปแบบในการสร้างเสริมและเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ในบริบทจังหวัดชัยภูมิ

คณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนในการสนับสนุนการศึกษาวิจัยนี้ มา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย